

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

Articulus II. De pœnis civilibus in odium secundarum nuptiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](#)

QUÆSTIO XXI.

In Titulum XXI. De secundis Nuptiis.

Potquam actum est in prioribus de divorcio, tam quoad thorum, quam conjugale vinculum, & his, quæ consequuntur; convenienter ad finem hujus libri subjungitur titulus finalis de secundis nuptiis, quas stante impedimento ligaminiis constat celebrari non posse vel licite, vel valide. De iis igitur in præsens solum agimus in casu legitime soluti conjugalis vinculi, eo vel antecedenter jam sublato, vel saltem novi matrimonii contractu dissolvendo, ut contingit in casu, quo infidelis ad fidem conversus, altero in perfidia remanente, est transit ad secunda vota, de quo dictum est jam in præmissis qq.

ARTICULUS I.

An soluto matrimonio priori, licite sint secundæ nuptie?

1806. Resp. jure civili olim, intra annum luctus, secundas nuptias fuisse prohibitas, & illicitas; colligitur ex tot penis illo jure statutis (*L. i. C. de secundis nupt.*) in mulierem intra annum luctus secundo nubentem, seu aliud à priori matrimonium ineuntem. Not. autem, quasdam penas directè impositas in odium secundi matrimonii, intra annum luctus; quasdam vero in favorem liberorum prioris matrimonii, ut patet ex seq. sed jure canonico hac prohibitus sublata est, & hodie non solum bigamus, & trigamus, sed etiam ostegamus, qui effici potest per c. *Aperiam.* 31. q. 1. ex D. Hieronymo: ibi: *aperiant, quæso, aures obrectatores mei, & videant, me secundas, & tertias nuptias concessisse in domino;* qui secundas & tertias, non damnavit; primum potuit damnare matrimonium? Idem ibidem: *Non damno digamus; immò nec trigamos, & si dici potest,*

ostegamus. Et: *Ego etiam nunc liber à voce proclamo, non damnari in Ecclesia digam, immò nec trigam:* & ita licere quinto, & sexto, & ultra quomodo, & secundo marito nubere. Nam mulier intra annum luctus nubens, utitur concessa sibi ab Apostolo potestate; ibi: *mulier suo viro mortuo, soluta est à lege viri sui, in domino nubat, cui voluerit.* Nec in his seculares leges dedignantur Sacros Canonones imitari c. fin. b. t. ibi: *cum secundum Apostolum, mulier mortuo viro suo, ab eis lege sit soluta, & nubendi, cui vult, tantum in domino, liberam habeat facultatem: non debet legalis infamie sustinere jacturam: que licet post viri obitum, intra tempus luctus (scilicet unius anni spatium) nubat, concessa sibi tamen, ab Apostolo, utitur potestate, cum in his præsertim seculares leges, non dedignantur sacros Canonones imitari.*

ARTICULUS II.

De poenis civilibus in odium secundarum nuptiarum.

1807. Prima poena viduæ nubentis intra annum luctus erat *infamia*, quam ipso factum ipsa, tum vir eam accipiens incurrit. *L. i. C. de secund. nupt. junct. auth. de nuptiis.* §. prime siquidem. collat. 4. secunda, ne posteriori viro possit in ultima voluntate relinquere ultra tertiam partem suorum bonorum. *L. i. C. de secundis nupt.* Tertia incapacitas cuiuscunque haereditatis, & legati à quocunque, præter maritum, relictæ citatæ *L. i.* Quarta, ut omnia sibi à priori marito in ultima voluntate relicta amitteret, ut dicitur cit. *L. i.* Quinta, ne consanguineis ultra tertium gradum ab intestato succedere posset; habetur cit. *L. i. sexta*, ut filiis prioris matrimonii medietatem suorum bonorum

concedere teneretur; L. si qua mulier 4.C.
ad Senatus consultum Tertulian.

1809. Not. autem 1. has poenas statutas esse, tum, ut filii post mortem prioris conjugii nati, ad ipsam sciantur pertinere; tum ne mulier det occasionem suspicandi, ipsam morti sui viri cooperatam esse. Deinde has poenas non incurri à muliere secundò nubente, si vel primum, vel secundum matrimonium fuit nullum. Cùm, enim haec leges sint penales, & plurimū matrimonii libertati obstant, strictè accipiendae sunt. Ubi autem primum matrimonium fuit nullum, vel nullum est secundum, non verificatur, propriè loquendo, transitus ad secundas nuptias intra annum luctus.

1810. Not. 3. has poenas non extendi ad virum transeuntem ad secundas nuptias intra annum luctus; quia sic non est incertitudo proris, sicut in muliere intra unum annum successivè habente duos viros. §. prime siquidem. Auth. de nuptiis. Collat. 4. ita Sanchez l. 7. hic D. 87. n. 20. quia lex. I. C. de 2. nupt. & L. si qua mulier C. ad S. C. Tertul. expressè loquuntur de uxore, nec ab hoc, tanquam à correlativo ad maritum censeri debet idem de hoc dispositum. Nam hoc procedit, quando in utroq. est eadem ratio, & quidem necessaria. Foeminæ autem, vi legem, tenebantur à secundis nuptiis abstinere intra annum luctus, quia illarum est viros lugere; vi autem non compelluntur lugere uxores. L. Uxores. ff. de bis. qui notantur. infam.

1811. Questio est, an prædictæ poenæ, quatenus in odium secundarum nuptiarum, vel earum accelerationem, jure civili statutæ in mulieres intra annum luctus nubentes, Jure Canonico sublatæ sint? aliqui negant. I. quia non prohibent matrimonium absolútè; sed solum ejus accelerationem; alii censem. cùm in c. fin. b. t. fiat solum mentio de poena infamie, hanc solam sublatam: alii denique volunt sublatas esse, quoad forum Ecclesiasticum; non, seculare: sed dicendum, omnes prædictæ poenas (consequenter civiles leges, in quantum earum illativa sunt, & tendunt in odium secundi matrimonii) Jure Canonico simpliciter sublatas esse;

tum ut libertati matrimonii faveret (concessæ ab Apostolo ibi: mulier, viro suo mortuo, soluta est à lege viri sui, in domino nubat, quando voluerit) tum ut in viduis peccandi periculum evitaret; ita Sanchez l. 7. matr. D. 87. n. 23. cum innumeris aliis. Imo etiam in foro seculari sublatas esse ille poenas, expressè cum aliis tenet Castropalaus de sponsal. D. 4. p. 13. §. 2. n. 11. tanquam certissimum. Lex enim, que restringit libertatem matrimonii, concessam ab Apostolo, fovet peccatum; jus autem Canonicum justissimè corrigit, vel rejicit ejusmodi leges; cùm ad ipsum sp. Et curare salutem animarum, & his noxia submoveare.

ARTICULUS III.

De poenis civilibus in favorem Filiorum prioris matrimonii.

Supponendum, jure civili statutas esse alias poenas in favorem filiorum prioris matrimonii, quas docet Castropalaus cit. §. 3. n. 31. non esse correctas à Jure Canonico, quia non sunt poenæ ob secundas nuptias impositæ; sed potius quedam dispositiones legales, suppositis secundis nuptiis juri naturali maximè conformes in favorem liberorum ex priori matrimonio sc. etiam Sanchez l. 7. D. 88. n. 39, de quibus dicendum in sequentibus.

§. I.

De amissione proprietatis bonorum à priori marito acquisitorum.

Prima ex illis est, ut conjunx transiret ad secundas nuptias, amittat proprietatem omnium bonorum, quæ à conjugi defuncto habuit; & reserventur libera prioris matrimonii, retento solum usufructu. L. feminæ. C. de 2. nupt. sed hoc i. intellige de acceptis à priori conjugi, titulo lucrative, ut dicemus num. 1877. 2. sive intra, sive post annum luctus transiret ad secunda vota. 3. sive mater, sive Pater transeat ad secunda vota. 4. de acceptis ab altero sive immediatè sive mediatè, ut tradit Sanchez cit. D. 89. num. 11. Nec amplius conjugi liberum esse, ea bona inter liberos dividere, ac in eis præferte.